P.A. STOLÂPIN ŞI PROIECTUL SĂU DE MODERNIZARE A IMPERIULUI RUS

Cristina AGHENIE, Facultatea de Istorie şi Filosofie

The thesis consists of introduction, which are determined: the purpose and tasks of research, timeliness and necessity of studying the topic highlighted, made a brief analysis of historiography and analysis of sources.

The significance and value of the study. Scientific importance of the thesis is to use one of the most important scientific questions of modern history of Russia related to knowledge questions about attempts to modernization.

Una dintre problemele majore în istoriografia rusă modernă şi contemporană este legată de înţelegerea proceselor de modernizare şi europenizare a Rusiei la începutul sec.XX. Problema reformării statului rus la începutul secolului al XX-lea a stat în centrul discuţiilor atât al specialiştilor, cât şi al publicului larg. La începutul sec. al XX-lea, evenimentul central din istoria politică, socială şi economică a Rusiei îl constituie reformele întreprinse de P.A. Stolâpin, reforme care au fost pregătite încă în secolul precedent, de reforma agrară din 19 februarie 1861.

Situaţia critică în care s-a pomenit Rusia la sf.sec.XIX-începutul sec.XX urma să fie soluţionată cât mai urgent. S-au copt premisele interne pentru înfăptuirea reformelor cardinale, care aveau menirea să aducă dezvoltarea rapidă a capitalismului în agricultură. Rusia se afla într-o situaţie dificilă şi era necesar de a ieşit din acest impas. Problema reformării Rusiei este legată de numele lui R.A. Stolâpin.

Una din problemele de bază pe care urma de a o soluţiona era legată de obştea ţărănescă. Astfel, la 9 noiembrie 1906 a fost publicat manifestul cu denumirea – „Despre adausurile la unele hotărâri ale legii în vigoare, privitoare la proprietatea funciară ţărănească şi folosirea pământului".

Manifestul a fost completat şi prelucrat în Duma III de Stat şi a început să acţioneze ca lege începând cu 14 iunie 1910 [2]. La 29 mai 1911 a fost adoptată legea „Despre structura funciară". Aceste acte au constituit baza juridică a unor serii de măsuri, cunoscute sub denumirea de „Reforma agrară a lui P.A. Stolâpin".

În acelaşi timp, desfiinţarea obştii ţărăneşti a devenit o problemă principală de modernizare a Rusiei. Se presupunea că prima etapă a ei va fi înzestrarea cu loturi de pământ a unor gospodării individuale, care ulterior vor distruge unitatea lumii ţărăneşti. Ţăranii care aveau mai mult pământ decât prevedea norma trebuiau să se grăbească să-l privatizeze. Acestea urmau să formeze grupul pe care miza să se sprijine turismul. După aceasta, se prevedea trecerea la o a doua etapă – tot pământul de la sate urma să fie împărţit în loturi mici şi în cătune, prin aceasta P.A. Stolâpin visa să-i facă pe ţărani fermieri după modelul agricol prusac. Această măsură se considera drept o formulă ideală de proprietate funciară, deoarece ţăranilor împărţiţi şi organizaţi în cătune le va veni foarte greu să se răscoale [3]. Ţăranul transformându-se în proprietar funciar individual, urma să aibă un interes mult mai mare faţă de pământ, să exprime o viziune mic-burgheză şi, prin urmare, urma să mizeze numai pe forţele proprii. Aceasta era o idee măreaţă a lui P.A. Stolâpin, care se impunea ca o legitate naturală a dezvoltării societăţii ruse la începutul sec.XX.

Cu toate că guvernul a depus o muncă titanică pentru efectuarea reformei agrare, ea nu s-a transpus în viaţă [4]. Reforma nu şi-a atins nici scopurile sale politice şi nici cele economice, pe care le urmărea. Mulţi dintre istoricii ruşi consideră că, în caz de succes, reforma agrară întreprinsă de P.A. Stolâpin ar fi creat în ţară un fermier adevărat. Astăzi, opiniile specialiştilor faţă de politica şi reformele lui Stolâpin diferă. Unii consideră că Stolâpin nu a fost suficient de realist şi că reformele întreprinse n-au fost în stare să schimbe situaţia din Rusia, alţii văd în el şansa pierdută (din cauza morţii timpurii) a Rusiei, ultimul om care ar fi putut salva, prin viziunea şi reformele sale, Imperiul Ţarist pentru ca acesta să nu cadă pradă mişcărilor revoluţionare. Cât despre reformele întreprinse de P.A. Stolâpin, unii istorici le consideră ca fiind rezultatul unei viziuni ample şi ambiţioase privind reformarea Imperiului, în

timp ce alții pun la îndoială eficacitatea acestora. Mulți consideră că ar fi fost extrem de greu, ba chiar imposibil într-o perioadă atât de scurtă, ca reformele agrare să transforme țărănimea rusă, şi asta din cauza conservatorismului profund al acesteia [5]. Cu toate acestea, nu putem spune exact care ar fi fost rezultatele reformelor lui Stolâpin dacă acesta nu ar fi fost omorât şi dacă războiul nu ar fi izbucnit trei ani mai târziu. De aceea, el continuă să fie văzut şi amintit oarecum cu nostalgie şi părere de rău drept şansa pierdută a Rusiei. Se explică astfel faptul că într-un sondaj realizat în anul 2008 pentru alegerea celui mai mare rus, P.A. Stolâpin s-a situat pe locul doi, după Alexandr Nevski, urmat fiind de I.V. Stalin.

Referințe:

1. ЗЫРЕАНОВ, П.И. *Столыпин без легенд.* Москва, 1991, с.9.
2. ЧЕРНЫШЕВ, И.В. *Аграрно-крестьянская политика в России за 150 лет.* Москва, 1918.
3. БОРОДКИН, Л.И. *Государственный совет и указ от 9 ноября 1906 История отечества*. Москва, 1994, №2, с.18.
4. АВРЕХ, А.Я. П.А. *Столыпин и судьбы реформ в России. Москва*, 1991.

Recomandat
Valentin TOMULEȚ, dr. hab., prof. univ.